

Koncepce poradenského systému Ministerstva zemědělství na léta 2009-2013

1. Vývoj zemědělského poradenství po roce 1989

Zemědělské poradenství před rokem 1990 v České republice prakticky neexistovalo. Odborné činnosti prováděli specialisté státních statků a zemědělských družstev. Transfer informací a prostor pro výměnu zkušeností poskytovaly okresní a krajské porady agronomů, zootechniků atd. Vzhledem k rozsáhlým změnám v oblasti vlastnických práv a složitosti problematiky **převládala v poradenství, které se začalo formovat v letech 1990-92, legislativní a transformační problematika**. Dotace do oblasti poradenství, které MZe začalo od roku 1992 poskytovat, plnily zároveň několik cílů:

- pomáhaly formovat dosud neexistující zemědělské poradenství, resp. podpořily zahájení činnosti specializovaných poradců,
- přispívaly k tomu, aby zemědělci začali jejich služeb využívat,
- řešily pomoc v celém spektru odborných témat, počínaje zastaralým technickým a technologickým vybavením, přes problematiku rostlinné a živočišné výroby, až po marketing a orientaci zemědělských podnikatelů v nových poměrech evropského agroprostoru.

Nedostatečné podnikatelské a odborné znalosti zemědělců, kteří začali hospodařit po roce 1990, a také nové tržní podmínky způsobily rychlý úpadek řady podnikatelů. **Poradenské programy DIGIT I a DIGIT II (1997-1998)** byly proto výhradně **zaměřeny na zhodnocení podnikatelského záměru** ekonomicky slabých podniků a na doporučení ke změně zaměření hospodářské činnosti nebo k jejímu ukončení. Tato pomoc nebyla příliš rozsáhlá co do počtu zpracovaných poradenských projektů, ale byla velice účinná z pohledu jednotlivců i z metodologických aspektů.

Na základě dosavadních zkušeností zpracovalo MZe v r. **1999 koncepci zemědělského poradenství**, která byla vytvořena jako nástroj k systémové poradenské činnosti a upravovala **poskytování prostředků z veřejných zdrojů** na základě resortních poradenských programů. Zároveň také zdůraznila potřebu šíření informací a poradenských služeb nekomerčního charakteru a dala vzniku tzv. **poradenství ve veřejném zájmu**, které poskytovali pracovníci resortních výzkumných ústavů.

Poskytování poradenské pomoci prostřednictvím poradenských kroužků (1998-2002) vedlo zemědělce k tomu, že se byli ochotni sdružovat se za účelem řešení obdobných výrobních problémů. Poradenský kroužek musel předložit společný projekt, ve kterém si stanovil cíle, kterých chtěl dosáhnout, a podmínkou poskytnutí platby bylo zhodnocení, v jaké míře byl poradenský cíl naplněn. **Tato forma poradenství byla široce akceptována zemědělskou veřejností** i oceňována v hodnoceních EU.

NR (ES) č. 1782/2003 stanovilo nové priority při udělování podpor v rámci SZP a vedlo k vytvoření nové **Koncepce zemědělského poradenství na období 2004-2010**. Cílem této koncepce bylo zabezpečení přípravy resortu zemědělství na povinnost členských států zřídit nejpozději od 1. ledna 2007 komplexní systém zemědělského poradenství a to minimálně pro

oblast zákonných požadavků na hospodaření a respektování vhodných agroenvironmentálních podmínek.

V souladu s ustanovením nařízení rady, že **členský stát musí sám** nebo prostřednictvím jím určeného orgánu **zodpovídat za schválení a kontrolu pověřených poradenských subjektů** byla část řídicích pravomocí přenesena na Ústav zemědělských a potravinářských informací, který byl kromě funkce kontrolního orgánu (ve spolupráci s ÚHÚL) pověřen i funkcí správce Registru poradců vedených v Registru poradců MZe a prováděním administrativních úkonů spojených s akreditací. Požadavky na přípravu poradců a na jejich odbornou způsobilost byly v roce 2002 stanoveny akreditační směrnici MZe.

Ministerstvo ustanovilo také **Národní radu poradenství pro zemědělství a rozvoj venkova** (dále jen „Národní rada“) a využívalo pro svoji činnost její doporučení, náměty a připomínky, které vycházely ze znalosti regionální situace a odborných potřeb podnikatelských subjektů. V Národní radě jsou zastoupeny **útvary ministerstva včetně ZA MZe, Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), agrární nevládní neziskové organizace, výzkumné ústavy a univerzity**. Aby tok informací fungoval i opačným směrem a byla zajištěna celoplošná dostupnost informací, podpořilo MZe i adresně směřované informace na cílového uživatele pomocí subjektu na úrovni kraje, který obdržel statut **Krajského informačního střediska**.

Koncepce kladla důraz na vytvoření a realizaci poradenských programů. **Počínaje r. 2004** byl poradenský **program zaměřen na podporu zákonných požadavků v oblasti ochrany vod, welfare zvířat, přechodný a ekologický způsob hospodaření a optimalizaci hospodaření**. Po vstupu České republiky do EU zájem o takto orientované poradenské služby neustále rostl. Zatím co v r. 2004 byl počet žadatelů 529, v r. 2005 již 1162 žadatelů a v r. 2006 se počet zvýšil na 1304 žadatelů. **Analýza poradenských služeb za rok 2005 poukázala na řadu nedostatků v hospodaření zemědělských podniků**. Četné nedostatky byly shledány **v oblasti ochrany vod** - nedostatečné skladovací kapacity pro statková hnojiva, přítok povrchových vod do jímek, únik vadných látek, evidence hnojení na nízké úrovni, chybné stanovení dávek hnojiv atd. **V oblasti chovu skotu a prasat** se nejvíce problémů týkalo stájového prostředí – mikroklimatu, povrchové úpravy podlahových systémů, prosvětlení a atd. **V chovech drůbeže** byly problémy především v přístupu ke krmivu a vodě a v nedostatečné ploše na jeden kus. Spolu s hlavním výčtem nedostatků byla formulována doporučení, která byla využita především pro další vzdělávání poradců a zkvalitnění jejich práce.

V roce 2006 byly ukončeny podpory z národních dotací a od r. 2007 je poradenství zařazeno do Programu rozvoje venkova ČR (dále jen „PRV“) **na období 2007-2013**. Podpora zemědělského poradenství vychází z obsahového vymezení a postupů stanovených opatřením I.3.4. PRV, plně odpovídá cílům Společné zemědělské politiky a respektuje všechna nařízení Rady či Komise ES, která upravují zaměření a rozsah zemědělských poradenských služeb.

Požadavky stanovené pro zemědělský poradenský systém v NK (ES) č. 1974/2006, resp. NR (ES) č. 1698/2005, vyvolaly potřebu novelizovat akreditační směrnici. Schválená novela akreditační směrnice z 3. ledna 2008 nově vymezuje oblasti akreditace, kvalifikační požadavky na poradce včetně jejich materiálního a technického vybavení, postup akreditace, vedení v Registru a oblast kontrolní činnosti.

2. Východiska koncepce

Poradenská pomoc v resortu zemědělství byla od svého počátku zaměřena pouze na oblast zemědělství, později i lesnictví. **Nařízení Rady 1782/2003** od všech členských států jednoznačně **požadovalo**:

- do 1. ledna 2007 zřídit komplexní systém poradenství
- poradenskou činnost zaměřit přinejmenším na požadavky podle předpisů v oblasti řízení a na dobrý zemědělský a ekologický stav (čl. 13),
- provozovat „zemědělský poradenský systém jedním nebo více určenými orgány nebo soukromými subjekty“ (čl. 13),
- při dobrovolném zapojení zemědělců do systému upřednostnit ty zemědělce, kteří dostávají více než 15 000 € přímých plateb ročně
- zajistit ochranu dat získaných při poradenské činnosti (čl. 15)

STAR Pracovní Dokument VI/185/250/04 vymežil detailnějším způsobem **požadavky na zemědělský poradenský systém podporovaný z evropských prostředků** i jeho cíl: „Obecný účel nového opatření je umožnit inventarizaci a účetní evidenci materiálových toků a procesů na úrovni hospodářství (farmy) vztahujících se přinejmenším ke standardům založeným na komunitární legislativě uvedené v příloze III a IV Nařízení 1782/2003“. Dokument stanovil, že:

- kde je omezená kapacita poradenských institucí nebo finanční omezení, mohou členské státy upřednostnit při poskytování podpory určité cílové skupiny
- komunitární pomoc je omezena maximálně na 80 % oprávněných nákladů do výše 1 500 EUR
- Nařízení 817/2004 vyžaduje, aby četnost (frekvence) poskytovaných poradenských služeb byla zahrnuta do programu
- poradenství musí pokrývat všechny aspekty životního prostředí, veřejného zdraví atd.
- privátní poradenské instituce musí být vybírány podle kritérií stanovených v Nařízení 817/04, která se týkají kvalifikace personálu, administrativního a technického vybavení, poradenské zkušenosti a spolehlivosti, resp. hodnověrnosti poradců
- určitý druh dozoru nad vybranou poradenskou institucí je vhodný. Dozor by měl zajistit, že poradenská instituce provádí svoji činnost objektivním způsobem, ověřit její efektivnost a popřípadě směřovat k výběru jiné poradenské instituce.

V průběhu realizace Koncepce zemědělského poradenství pro roky 2004 – 2010 uplatnily podnikatelské subjekty působící v resortu zemědělství požadavky na poskytování poradenských služeb i pro další oblasti, těm však nebylo možno v rámci striktně stanoveného zaměření evropských podpor vyhovět. Proto **vláda ČR ve svém programovém prohlášení (úkol č. 179) rozhodla o změně poradenského systému a jeho rozšíření na všechny oblasti resortní působnosti.** Ve stejné době také Evropská komise stanovila požadavky (včetně termínu) na vytvoření Celostátní sítě pro venkov, předpisy pro její fungování a postupy k její podpoře. Porada ministra ze dne 19. 8. 2008 schválila Akční plán Celostátní sítě pro venkov. V návrhu nové koncepce poradenského systému MZe bylo proto nutné zohlednit všechny výchozí dokumenty a požadavky.

V lednu 2008 byla ustanovena **Komise MZe** (příloha č. 1) pro **přípravu reformy zemědělského poradenského systému** (dále jen „Komise MZe“). Komise na svých jednáních došla ke společným závěrům, které doporučila zapracovat do předkládaného návrhu Koncepce poradenského systému MZe na léta 2009 – 2013.

Komise MZe zhodnotila stávající postupy v oblasti zemědělského poradenství a konstatovala, že **individuální terénní poradenství** pro zemědělské podniky **naplňuje požadavky** stanovené **NR (ES) 1782/2003, 1698/2005 a NK (ES) 1974/2006**, především pak zaměření zemědělských poradenských služeb na dodržování požadavků **cross compliance** a **doporučila** proto **zachovat stávající funkční prvky zemědělského poradenství** (program podpory poradenství v opatření I.3.4 PRV, poskytování služeb privátních zemědělských a

lesnických poradců, jejich akreditace a vedení v Registru, obsahové zaměření zemědělských poradenských služeb atd.) **jako nedílnou součást nově koncipovaného poradenského systému.**

Komise MZe **doporučila využít dalších poradenských postupů** a to vstupních a odborných konzultací a centralizovaných webových stránek k rozšíření poradenského působení pro zemědělské a lesnické činnosti, které nejsou pokryty opatřením I.3.4 PRV **i pro další oblasti resortní působnosti**, v nichž poradenské služby nebyly dosud poskytovány.

Komise MZe doporučila tímto způsobem vytvořit **ucelený systém resortního poradenství**, který zahrnuje výše uvedené formy poradenství a bude podpořen z různých finančních zdrojů – z národních i evropských dotací. Státní organizace, které jsou zapojené do systému, poskytují veškeré své služby v rámci rozpočtu, který jim byl stanoven. Navržená koncepce zaručuje otevřenost systému a jeho možné rozšíření na další oblasti resortních činností.

3. Návrh Koncepce systému poradenství MZe na léta 2009 – 2013

V souladu s Programovým prohlášením vlády a respektujíc požadavky stanovené v National Rural Network Fiche, vydanou Evropskou komisí je navrhovaný poradenský systém resortu zemědělství zaměřen na **oblast zemědělství, lesnictví, rybářství, vodního hospodářství a rozvoj venkova**. Poradenství je poskytováno **různými formami, které tvoří jednotlivé stupně** od informativního všeobecného poradenství, přes odborné poradenství, individuální terénní poradenství, až po syntetické informace poskytované prostřednictvím navzájem propojených webových stránek. Všechny tyto stupně na sebe navazují, vzájemně se doplňují a podporují a tím **vytvářejí ucelený systém**, který je finančně zabezpečen prostřednictvím **podpůrných programů**. Poradenské služby poskytují **různé subjekty**.

3.1. Systém poradenství

1. stupeň - vstupní (orientační) konzultace

Jsou **pro uživatele bezplatné**, poskytnou tazateli **všeobecné informace** (časově limitované) ke vznesenému dotazu, **informace o podpůrných programech**, o vyžadovaných termínech či **nasměrují tazatele** na další odborné konzultace nebo individuální poradenské služby.

Oblast poradenství:

Zemědělství, lesnictví, rybářství, vodní hospodářství, rozvoj venkova.

Institucionální zajištění:

Tato forma konzultací je v současné době zajišťována prostřednictvím **Zemědělských agentur (ZA MZe)** a i v dalších letech bude nedílnou součástí jejich každodenní činnosti zabezpečující základní orientaci subjektů podnikajících v zemědělství. ZA MZe budou součástí organizační struktury Celostátní sítě pro venkov a zajistí Regionální a Krajské sítě v rámci Celostátní sítě pro venkov. Pracovníci ZA MZe poskytují **informace o veškerých programech podpor** poskytovaných MZe, **pomáhají po formální stránce s vyplňováním potřebných formulářů** a **jsou metodickým pracovištěm** pro obdobnou činnost agrárních nevládních neziskových organizací a plní další úkoly stanovené

Akčním plánem Celostátní sítě pro venkov. Poskytují **poradenství uživatelům půdy** v oblasti LPIS, iLPIS a produktů tohoto registru, dále **vedení ostatních registrů** vč. portálu farmáře. Poskytují základní informace v oblasti právních předpisů týkajících se zemědělství. **Organizují semináře, školení pro zemědělce** týkající se komplexně dotační politiky MZe a EU, dále pro oblast nitrátové směrnice, zranitelných oblastí, evidence hnojiv, krajinotvorných prvků atd. Za dobu své působnosti se stala pracoviště ZA významným místem, kam se zemědělský subjekt, ať už začínající či podnikající, obrací s žádostí o radu či o pomoc.

- **Agrární nevládní neziskové organizace** (podle zákona č. 40/1964 Sb., zákona č. 301/1992 Sb., zákona č. 83/1990 Sb., nebo podle zákona č. 248/1995 Sb. a nevládní organizace se statutem Krajského informačního střediska pro zemědělství a rozvoj venkova) jsou významnými poskytovateli informací a konzultací a to především z hlediska celoplošného dosahu jejich působení. Je proto třeba podpořit agrární nevládní organizace a zahrnout je do poradenského systému. Součástí činnosti agrárních nevládních organizací bude, kromě **poskytování vstupních konzultací a informací o možnostech získání podpor**, informování o nezbytnosti **dodržování podmínek správné výrobní praxe** především v souvislosti s plněním požadavků cross-compliance, o agro-environmentálních programech a také **poskytování zpětné vazby ministerstvu** o poradenských potřebách cílových skupin a o dodávaných poradenských produktech a službách.
- Pro oblast vodního hospodářství je konzultačním místem **sekce vodního hospodářství MZe**.
- Rozsáhlá problematika rozvoje venkova bude náplní konzultační a informační činnosti členů **Celostátní sítě pro venkov**. Členy této sítě se mohou stát i agrární nevládní neziskové organizace a mohou tak zaměřit svou činnost i na oblasti rozvoje venkova.

Zástupcům nestátních neziskových organizací bude nabízeno **systematické vzdělávání v oblastech jejich konzultační působnosti**. K podpoře jejich činnosti jim bude k dispozici také **informační** (softwarová a databázová) **odborná pomoc** Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (**ÚZEI**). Ten zpřístupní uživatelům bezplatně základní informace a bude je předávat v přijatelné podobě.

Informace poskytované ÚZEI jsou zaměřeny na:

- technologické standardy, metodiky a návody, normy a tabulkové údaje o oborech zemědělské výroby, informace z oblasti veterinární a rostlinolékařské péče, marketingové informace, odhady vývoje domácího i zahraničního trhu a další informace pro rozhodování podnikatelů v tržním prostředí,
- informace o zemědělské a dotační politice, podpůrných programech pro zemědělství a rozvoj venkova,
- informace o správné zemědělské praxi a nejlepších dostupných technikách v oblasti zemědělství a potravinářství,
- výsledky výzkumu, informace o možnostech jejich využití, kontakty na výzkumná pracoviště a nabídky spolupráce s výzkumnými pracovišti,
- odkazy na další informační zdroje v ČR i v zahraničí.

Program:

Vstupní konzultace poskytovaná agrárními nevládními neziskovými organizacemi pro oblast zemědělství, lesnictví a rybářství budou podpořeny **z národních dotací**. Pro oblast rozvoje venkova bude k poskytování vstupních konzultací využita struktura Celostátní sítě pro venkov.

2. stupeň - odborné konzultace

Jsou **pro uživatele bezplatné**, které formou telefonického, elektronického, případně osobního kontaktu (časově limitovaného) pomohou tazateli zodpovědět jednotlivý **odborně zaměřený dotaz provozního charakteru**.

Odborná činnost vědecko-výzkumných institucí může být zaměřena **rovněž na transfer poznatků výzkumu** pro zkvalitňování činnosti poradců, lektorů a konzultantů poradenského systému MZe, učitelů středních odborných škol, případně pracovníků veřejné správy. Tento stupeň zahrnuje i speciální poradenství pro živočišnou a rostlinnou výrobu.

Oblast poradenství:

Zemědělství, lesnictví, rybářství, vodní hospodářství.

Institucionální zajištění:

Poskytovatelem této úrovně konzultací jsou **resortně orientované výzkumné ústavy, veřejné vysoké školy a vyjmenovaná odborná sdružení nevládních organizací** (která plní roli nositele odborných poznatků v těch případech, kdy neexistuje odpovídající výzkumná instituce).

Konzultační činnost pro oblast vodního hospodářství a rybářství poskytují **odborné útvary MZe**.

Garantem speciálního poradenství pro živočišnou a rostlinnou výrobu je **komoditní úsek MZe**, který tuto formu poradenství zajišťuje **prostřednictvím uznaných chovatelských sdružení, pěstitelských svazů, případně oprávněných osob**.

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, příspěvková organizace MZe, poskytuje konzultační činnost prostřednictvím **služby Infopult**.

Program:

Odborná konzultační činnost bude v dalších letech **podpořena z národních dotací**. Tím bude zajištěn **přístup** fyzických a právnických osob působících v resortu zemědělství **ke zdrojům odborného poradenství** a zároveň bude usnadněn i transfer odborných informací do praxe.

Národní dotace jsou využívány i pro **speciální poradenství** (dotační program 9.A.), z něhož je podpořeno **poradenství pro živočišnou výrobu** ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a **speciální poradenství pro rostlinnou výrobu**. Podpora je explicitně cílena na zveřejňování výsledků plemenářské práce, vydávání poradenských publikací vztahujících se k zákonu č. 154/2000 Sb., pořádání výstav a přehlídek hospodářských zvířat a výstav pěstovaných rostlin, zveřejňování výsledků šlechtitelské práce v rostlinné výrobě a publikace doporučených odrůd.

3. stupeň - individuální poradenství podporované z PRV, opatření I.3.4

Poradenství **s finanční spoluúčastí klientů** poskytované akreditovanými poradci. Je využíváno v případech, **kdy podnikatelský subjekt potřebuje řešit odbornou problematiku** zaměřenou především na oblast dodržování zásad společné zemědělské politiky, cross-compliance a správné zemědělské praxe a to **do větší hloubky nebo komplexněji**, než to umožňují odborné konzultace.

Oblast poradenství:

Zemědělství a lesnictví.

Činnost zemědělského poradenského systému je regulována předpisy EU a to:

- **NR (ES) 1782/2003**, kde působení zemědělského poradenského systému je upraveno především v čl. 13 – 16 a kde je všem členským státům stanovena povinnost nabízet svým zemědělcům poradenské služby a to nejpozději od 1. 1. 2007,
- **NR (ES) 1698/2005**,
- **NK (ES) 1974/2006**.

Institucionální zajištění:

Stát je garantem výběru dodavatelů poradenských služeb a kontroly dodržování standardu a rozsahu **těchto služeb**.

Poradenské služby mohou být poskytovány pouze soukromými fyzickými nebo právníckými osobami, které **mají poradenství v předmětu své činnosti a jsou vedeny v Registru poradců MZe** nebo disponují registrovanými poradci. Registrace poradců je podmíněna jejich akreditací, při které musejí prokázat své odborné znalosti a materiální zázemí. **Pravidla pro akreditaci a registraci poradců jsou upravena Směrnicí MZe o akreditaci poradců a jejich vedení v Registru poradců MZe.**

Povinností státu je také garantovat, že orgány a **subjekty** vybrané k poskytování poradenské služby zemědělcům, **mají vhodné zdroje** ve formě kvalifikovaného personálu, správních a technických zařízení a poradenských zkušeností a spolehlivosti za dodržení požadavků, podmínek a norem uvedených v čl. 24, odst. 1, druhém pododstavci, písm. a) a b) nařízení NR (ES) č. 1698/2005.

Část své pravomoci v této oblasti ministerstvo přeneslo na svou příspěvkovou organizaci **Ústav zemědělské ekonomiky a informací**, kterou - mimo jiné - pověřilo **výkonem činnosti kontrolního rgánu**. Jeho povinností je:

- schvalovat privátní poradenské subjekty, které budou působit v zemědělském poradenském systému včetně ověřování údajů předložených v jejich žádosti o pověření,
- poskytovat schváleným poradcům metodickou a informační podporu,
- provádět kontrolu obsahu, rozsahu a kvality poradenských služeb poskytovaných schválenými poradenskými subjekty.

Pro oblast lesního hospodářství ÚZEI spolupracuje s odbornými pracovníky ÚHÚL.

Požadavky na akreditaci poradců v rámci Celostátní sítě pro venkov budou stanoveny v roce 2009. **Bude zaveden systém Certifikace kvality poradenských služeb pro poradenství v oblasti osy III a osy IV PRV** podobným způsobem, jak je tomu u stávajícího systému akreditace poradců MZe **a vytvořena databáze certifikovaných expertů a poradců**. Součástí bude i průběžné hodnocení kvality poradenského systému za účelem jeho trvalého zlepšování.

Program:

Individuální poradenství je podporováno z PRV, opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb. Opatření má průřezový charakter a kromě **osy I je využíváno** také v rámci témat **osy II PRV**.

Finanční **podpora je určena zemědělcům, vlastníkům a nájemcům lesa** ke spolufinancování nákladů při využívání služeb zemědělského poradenského systému.

Zemědělci jsou poskytovány poradenské **služby především v oblasti** dodržování zásad společné zemědělské politiky, zejména cross-compliance a správné zemědělské praxe. Finanční podpora **vlastníkům a nájemcům lesa** je poskytována pro poradenství **v okruzích** platné legislativy a dále k podpoře šetrného způsobu hospodaření v lesích v souvislosti např. s lesnicko-environmentálními opatřeními. Podpora se řídí podmínkami stanovenými pro provádění PRV.

4. stupeň - poskytování informací prostřednictvím specializovaných webových portálů.

Oblast poradenství:

Zemědělství, lesnictví, rybářství, vodní hospodářství, rozvoj venkova.

Provozování **webové stránky** jako hlavního prostředku poradenství je využíváno **v oblasti vodního hospodářství**; v oblasti rozvoje venkova bude nositelem informační báze **portál Celostátní sítě pro venkov** financovaný z opatření V.2 „Zřízení a provoz Celostátní sítě pro venkov“ v rámci PRV.

V současné době existuje řada webových stránek, které přinášejí specializované informace, metodiky, formuláře či doporučení. Využívání těchto informací záleží na počítačové gramotnosti uživatele, na snadnosti cesty, kterou se uživatel k informacím dostane, případně i nutnosti úplaty za přístup k některým informacím.

Webové informace jsou poskytovány ve všech úrovních poradenství, v různých stupních odbornosti. Podpora webového poradenství má za cíl **zjednodušení přístupu** k poradenským informacím **propojováním webových portálů**.

Stanovenou úlohu může plnit **např. portál Farmáře**, nebo obdobný webový portál, který je odbornou veřejností hojně vyhledáván. Tato forma poradenství může účinným způsobem propojovat všechny stupně navrženého poradenského systému.

3.2. Institucionální zajištění poradenského systému

Koncepčním a řídicím orgánem poradenského systému MZe je odbor ministerstva, v jehož náplni je poradenství. Úkolem tohoto útvaru je **vytvářet podmínky** pro poskytování poradenských služeb, **propojovat** odborné působení jednotlivých odborných útvarů MZe a jimi řízených programů - **spolupracovat** s odborem venkovských podpor PRV v záležitostech týkajících se poradenství v rámci Celostátní sítě pro venkov, s Odborem Řídicí orgán PRV při návrhu evropských poradenských a vzdělávacích programů a spolupracovat s komoditním úsekem v oblasti speciálního poradenství.

K vytvoření uceleného systému poradenství ministerstvo navrhuje a administrativně zajišťuje **podpůrné programy z národních dotací** a dále metodicky usměrňuje a podporuje činnost jednotlivých prvků systému (schéma 1), poskytuje jim přímo nebo prostřednictvím pověřené organizace informační materiály a nabízí vzdělávací aktivity.

Národní rada poradenství pro zemědělství a rozvoj venkova (dále jen „Národní rada“) je poradním orgánem náměstka, v jehož kompetenci je oblast poradenství. Činnost Národní rady se řídí statutem a jednacím řádem. **V Národní radě jsou zastoupeny:**

- útvary ministerstva, které budou formulovat požadavky na poradenský systém (včetně ZA MZe) a ÚZEI, jakožto kontrolní orgán,
- agrární nevládní neziskové organizace, které budou reprezentovat potřeby a zájmy podnikatelských subjektů působících v resortu zemědělství,
- výzkumné ústavy a univerzity z hlediska transferu odborných znalostí.

Ministerstvo využívá pro svoji činnost poskytnutá doporučení, náměty a připomínky členů **Národní rady** a tím zajišťuje účast zástupců agrárních nevládních organizací na tvorbě a stanovení poradenských cílů, postupů a hodnocení. Činnost Národní rady se od r. 2009 **zaměří** především na 1. a 2. stupeň poradenství, tj. **na vstupní a odborné konzultace**.

Národní rada bude **vyhodnocovat** poskytnutou **zpětnou vazbu** a na základě získaných výsledků bude **předkládat doporučení** vedoucí ke zlepšení poradenských služeb. Stávající Statut, jednací řád i jmenovací dekrety členů Rady zůstávají v platnosti.

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, který je příspěvkovou organizací MZe a který má v předmětu své činnosti vzdělávání a poradenství **je pověřen** vedením Registru poradců MZe, jejich akreditační přípravou, kontrolou poradenských služeb podporovaných z PRV, opatření I.3.4. V případě potřeby **organizuje** ÚZEI **vzdělávací akce** pro lektory a konzultanty poradenského systému MZe. ÚZEI **zpracovává metodické materiály** pro jednotlivé stupně poradenského systému a k zajištění tohoto cíle koordinuje i odbornou činnost vědecko-výzkumných institucí. Konzultační činnost vědecko-výzkumných institucí je významným prostředkem **transferu výsledků vědy a výzkumu** (vysokých škol a výzkumných institucí) do praxe.

3.3. Financování poradenských programů

Financování 1. a 2. stupně poradenství je navrženo formou programů zařazených do národních dotací. Potřeba finančních prostředků nutných k realizaci nově koncipovaných dotačních programů pro vstupní a odborné konzultace je vyčíslena **minimální částkou 26,5 mil. Kč ročně**. **Částečné pokrytí** tohoto finančního požadavku **bude řešeno transformací** stávajících poradenských **podprogramů 9.F.e. a 9. F.g.** Jde o podprogramy, které byly navrženy v souladu s Konceptí zemědělského poradenství na roky 2004 – 2010 a notifikovány Evropskou komisí.*

Na oba tyto dotační podprogramy jsou vyčleněny prostředky v celkové výši 15 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že navrhovaný **1. a 2. stupeň** poradenství částečně naplňuje i cíle uvedených dotačních programů, bude od roku 2009 ukončen dotační podprogram 9.F.g.

* **podprogram 9.F.e** - regionální přenos informací prostřednictvím Krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova (KIS). Úkolem KIS je zajišťování **adresně směřovaných informací** pro konkrétní uživatele (výběr informací podle uživatele, jejich okomentování a dopracování) a garance, že odborné i související regionální informace budou dostupné na každém místě v České republice. Kritériem výběru KIS byla **působnost na úrovni kraje**, znalost resortní problematiky, podpora veřejné správy (propojení s informacemi ze ZA MZe a krajské veřejné správy), záruka spolupráce dalších subjektů a způsobilost předávat informace na úrovni okresů a dále. Podprogram se úspěšně realizuje od r. 2005 a jak osobní, tak telefonické a především webové informace jednotlivých KISů jsou velice vyhledávané a jejich webové stránky mají rekordní **návštěvnost (19 mil. vstupů za rok 2007)**.

podprogram 9.F.g. - Metodická činnost k podpoře zemědělského poradenského systému navazuje na úspěšná řešení projektů vědy a výzkumu a umožňuje rozšíření **a využití nových poznatků a metodických postupů v praxi**. Metodiky jsou hojně využívány zemědělskými poradci a středními odbornými školami, ale především mají pozitivní dopad na inovativní činnost zemědělských podniků.

K úplnému pokrytí nově koncipovaných podprogramů poradenského systému MZe bude nutné **navýšení** prostředků o **11,5 mil. Kč** z národních dotací. Návrh finančních prostředků byl stanoven kvalifikovaným odhadem členů Komise MZe a pracovníků MZe. Potřebné částky budou každoročně konkretizovány při návrhu jednotlivých dotačních programů.

Na speciální poradenství, tj. DT 9.A., je vynakládána částka 40 mil. Kč ročně.

Podpora individuálně zaměřených poradenských služeb, které tvoří **3. stupeň poradenství**, je zabezpečena z PRV, opatření I.3.4 a jsou pro ni vyhrazeny finanční prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) v průměrné roční výši **cca 2,8 mil. EUR, spolupodíl žadatelů je 0,7 mil. EUR/rok**. Maximální výše podpory i způsob její administrace vychází ze závazných evropských právních předpisů.

Pro financování informací pomocí specializovaných webových portálů (**4. stupeň**) budou využity finanční prostředky ministerstva určené na budování informačního systému **MZe**. Aktivity realizované prostřednictvím Celostátní sítě pro venkov budou hrazeny z **opatření V.2 PRV**, kde je příjemcem dotace odbor venkovských podpor PRV.

Financování jednotlivých poradenských programů

Poradenské programy		Zdroj financování	Roční potřeba finančních prostředků	Gesce MZe (odbor, úsek)
1. stupeň	Vstupní konzultace: - agrární NNO - poradenské programy v rámci Celostátní sítě pro venkov dle Akčního plánu	- národní dotace - opatření V.2 PRV	- cca 11,5 mil. Kč - dle ročních prováděcích plánů Celostátní sítě pro venkov	- 18010 - 14150
2. stupeň	Odborné konzultace: - resortně orient. VÚ, univerzity, odborná sdružení NNO - speciální poradenství	- národní dotace - národní dotace	- cca 15 mil. Kč - 40 mil. Kč	- 18010 - 17000
3. stupeň	- individuální poradenství v rámci osy I a II PRV - certifikace poradců pro poradenství v oblasti osy III a IV PRV + databáze expertů a poradců	- opatření I.3.4 PRV - opatření V.2 PRV	- cca 2,8 mil. € - dle ročního prováděcího plánu na r. 2009	- 14110 - 14150
4. stupeň	- informace pomocí specializovaných webových portálů - portál Celostátní sítě pro venkov	- prostředky MZe - opatření V.2 PRV	- zabezpečováno odbornými útvary - dle ročních prováděcích plánů Celostátní sítě pro venkov	- odborné útvary - 14150

Vzhledem k tomu, že na rok 2009 je ve státním rozpočtu plánována na program 9. Poradenství a vzdělávání stejná částka jako v roce 2008, je možné na podprogram 9.F. Podpora poradenství v zemědělství uvolnit v roce 2009 stejnou částku jako v roce předcházejícím, tj. 15 mil. Kč. Aby byla zachována kontinuita činnosti Krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova, je pro rok 2009 navržena podpora ve výši 400 tis. Kč na jedno středisko (což představuje snížení podpory o 20% oproti r. 2008).

Přehled financování 1. a 2. stupně poradenství v roce 2009 je uveden v následující tabulce.

	Potřeba finančních prostředků celkem - rozšířený rozsah koncepce (Kč)	Potřeba finančních prostředků pro rok 2009 - omezený rozsah (Kč)
1. stupeň		
KIS		KIS (13x400 tis. Kč) 5,2 mil.
Agrární nevládní neziskové organizace (NNO)	11,5 mil.	NNO 4,8 mil.
2. stupeň		
Výzkumné ústavy		Výzkumné ústavy } 5 mil.
Univerzity	15 mil.	
Odborné svazy (kde není VÚ)		Odborné svazy (kde není VÚ)
Celkem	26,5 mil.	15 mil.

Podpora poradenských služeb třetího stupně poradenství je zabezpečena z PRV, opatření I.3.4 a jsou pro něj vyhrazeny finanční prostředky z programu EAFRD v průměrné roční výši cca 2,8 mil. EUR, spolupodíl žadatelů je 0,7 mil. EUR/rok.

Pro financování webového poradenství (čtvrtý stupeň) budou využity finanční prostředky ministerstva určené na budování informačního systému MZe a prostředky na budování systému komunikačních aktivit Celostátní sítě pro venkov.

4. Souhrn

Nová role poradenství je stanovena na základě přímo aplikovatelných předpisů EU a v souladu s Programovým prohlášením vlády, úkol č. 179.

Jednotlivé formy poradenských služeb (vstupní a odborné konzultace, individuální poradenství a webové poradenství) tvoří navazující stupně uceleného poradenského systému. Jejich financování je zabezpečeno prostřednictvím národních i evropských fondů. Směrování

poradenských služeb a jejich poskytovatelé, tj. poradenské subjekty, jsou určeny v programech pro jednotlivé stupně poradenství (agrární nevládní neziskové organizace, veřejné vysoké školy a výzkumné ústavy, tak akreditovaní privátní poradci). Činnost státních institucí v rámci poradenského systému (ZA MZe a ÚZEI, resp. ÚHÚL) je financována z rozpočtu, který jim byl stanoven MZe.

Aby bylo možné splnit požadavky evropských předpisů v oblasti zemědělského poradenství, jsou do nově předkládaného návrhu poradenského systému MZe na roky 2009 – 2013 zapracovány v určité modifikované formě některé základní prvky Koncepce zemědělského poradenství na období 2004-2010 schválené dne 5. 2. 2004.

Pro realizaci poradenských programů je využita již existující institucionální struktura (schéma 1).

Schéma 1

